

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Quo[d] baptizati sunt qui baptisma ioannis acceperant. ca. xcviij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Actuum apostolorum

minē et vobis baptizauit nisi crispum et galium
Et multi corinthiorum audientes conversionē
eius crediderunt et baptizati sunt. Et apparuit
dñs paulo p visionē dicens Noli timere
sed loquere et ne taceas, quia ego tecum sum,
et nemo apponet manū vt noceat tibi, et fuit
ibi per annū et sex menses.

Quidē concitauerūt gallionē
in paulū.

Capitulum XCIV.

Resurrexerunt

ergo vniuersimodē iudei in paulū
traxerūt eū ad presentiam gallio-
nis qui erat procurator achate regionis, in qua
erat corinthus. Et accusauerūt eum q̄ p̄tra
legem p̄dicaret, et locut⁹ ē gallio ad eos. Si
argueretis hominē istū d̄ aliquo scelere ma-
nifesto, sup eum iudicarem. Sed quia dīce-
ratio est de lege vestra nō curo iudicare. Et
vidētes gentiles q̄ nō faueret procurator par-
ti iudeorū, coram eo apprehenderūt sostenez
principem synagoge, et percutiebāt eū, et nihil
horum erat cure procuratori. Paulus autē eorū
adhuc sustinuit in dies multos, et esset in cē-
cris, qui et portus corinthi ascensurus nauē
vt nauigio veniret in syriam, torondit comā
quā nutierat, quia fuerat nazareus et voto
Nazarei em̄ ad temp⁹ et voto comā nutrie-
bat, et p̄pleto tpe voti radebant, et in ignē sa-
crificij ponebant. Quidā codices habent to-
rondit. Vñ quidā hoc referūt ad aqlas et
priscilla, s̄z augustin⁹ et hieronym⁹ ad pau-
lum hoc referunt.

Paulus disputabat ephesi con-
tra iudeos.

Capitulum XCVI.

Venit paulus

in syriam ducēs secū aquila et p-
scilla. Et cū venisset ephesus
ingressus synagogā disputauit cū iudeis. Et
rogātis illis vt cū eis ampl⁹ remaneret nō
consensit. Sed valefaciens fratrib⁹ pfectus
est ab epheso dimittēs sibi aquilā et priscillā
et ipse pambulauit galatiā et frigiā cōfirmā-
do fratres. Et cū essent ephesi aquila et pri-
scilla, venit ephesum quidā iudeus nomine
apollo alexandrinus genere, vir facund⁹ et
peritus in scripturis. Iste baptizatus erat
baptismo iohannis, et iam credebatur ch̄m

esse messiam in lege pmissum, et recte sentie-
bat de patre et filio, s̄z nihil adhuc audierat
de sp̄itū sancto. Et cū videret aquila et priscilla
la fiducialiter p̄dicantē, assumpserūt eū, et di-
ligentius exposuerūt ei vñū deū. Vtrū autē
baptizauerint eū baptismo ch̄isti nō legim⁹.
Cū autē apollo vellet redire corinthū, aqla
et priscilla et ceteri fideles q̄ erāt ephesi scri-
pserūt fidelib⁹ qui erāt corinthi vt susciperēt
eū, nec abhorreret eū tanq̄ iudeū. Et cū ve-
nisset corinthū, multū cōtulit fratrib⁹ q̄ erāt
corinthi. Vehementer em̄ iudeos quincebat
vñ multū cōfirmati sunt fratres.

Quomodo baptizati sunt qui baptisma
Iohannis acceperant.

Capitulum XCVII.

Actum est autē

cū apollo esset corinthi, vt pau-
l⁹ pagrat⁹ superiorib⁹ p̄tib⁹ venis-
set ephesus, et inueniret quosdā discipulos a
ioanne baptizatos, nondū tñ p̄firmatos, qz
p̄ baptismū nō acceperāt manū impositionē
et interrogauit eos, Acceperāt ne sp̄m̄ sanctū
credētes, i. manū impositionē q̄ dat sp̄m̄
sanctū. Ad quē illi, Sed nec de sp̄s̄cto mē-
tionē audiuim⁹. Ad quē ille, Nō sufficit ba-
ptismus iohannis. Et statim baptizati sunt i-
noie dñi iesu ch̄i. Et cū imposuisset eis ma-
nū post baptismū acceperūt sp̄m̄ sanctū, et lo-
q̄bant varijs linguis. Et quidā eorū p̄pheta-
bat p̄dicētes futura. Erant autē oēs fere, tñ,
forte, xj, xl, xij, erāt, et appositū fere ad tēpe-
ramētū. Et p̄dicauit ibi paul⁹ apl⁹ cū fidu-
cia p̄ tres mēses, disputās et suadēs d̄ regno
dī. Et q̄ p̄t⁹ phibit⁹ fuerat a sp̄s̄cto p̄dica-
re in asia minori, nūc eodē sp̄s̄cto inspirans
te p̄dicabat ephesi. Et q̄ p̄t⁹ q̄ admirāda sūt
iudicia dei. Cū autē p̄dicaret ephesi q̄daz ob-
stinati et incredulitate pertinaces maledicebāt
doctrinē eius corā multitudīe. Discedēs autē
ab eis segregauit secū discipulos, disputās i-
schola cuiusdā tyrānti, in nobis, vl̄ forte nomē
p̄tū est illi⁹ a quo p̄duxerat domū, in qua
docebat discipulos suos, tanq̄ regēs scholas,
et h̄ fecit p̄ biennū. Et in eodē biennio scripsit
ep̄lam primā ad corinthios. Et faciebat de⁹
magnas et multas virtutes p̄ man⁹ ei⁹, ita vt
sanarent languidi quib⁹ supponebant semē-
cincia. Dicunt autē semēcincia vestes tātū ab
vno latere p̄dentes, vl̄ quedā zone, vl̄ que

Historia libri

dam capitulis ornamenta, vel quoddam genus sudarii quo hebrei utuntur, quo laborantium sudor abstergitur.

De potestate nominis iesu.

Caplm. XCVM.

Adentes autez

Quidam exorciste qui ad innocentes nominis iesu paulus eijceret demones excoctauerunt uti eadem forma verborum ad electionem demonis, quia licet per exorcismos salomonis demones eijcerent, non tamen absque labore multo sed quibusdam herbis et gemis adhibitis, ut tradit iosephus. Ut ergo facilius eijcerent demones, adiurabant eos in hunc modum. Aduro vos per iesum quem paulus predicat, et sic exibat demones ab obsessis. Erant autem septem filii sceue principis sacerdotum qui precipue adiurabant demones in hunc modum. Et dum quadam die adiuraret demonem ut exiret de corpore obsessi respondit eis demon. Iesum noui et Paulum noui, sed vos qui estis. Et insillens in eos: probera uis eos. Et increpuit fama per uniuersam regionem, et incussus est timor omnibus exorcistis et magis, ut non auderent amplius in hunc modum demones adiurare. Et congregati sunt omnes magi qui per artem magicam imperabant demonibus, et combusserunt libros suos ante pedes pauli. Postea paulus proposuit ire hierosolimam et inde romam. Premisit autem timotheum et erastum in macedoniam, ad preparandas collectas quas erat delaturus in hierosolimam. Ipse autem ad tempus remansit in asia minorum.

De tumultu excitato per demetrium

Caplm. XCIX.

Facta est in te

Tempore illo turbatio magna in epheso. Demetrius enim argentarius (qui faciebat edes et imagines argenteas diuinae) conuocauit operis eiusdem artifices, et locus est eis in hunc modum. Scitis quia de huiusmodi artificio multum nobis lucrum comparamus? Paulus autem predicat non esse deos manus factos. Si ergo inualuerit eius doctrina nihil amplius lucrabimur, et etiam templum magne diuinae pro nihilo reputabitur, et maiestas eius destruetur quam ueneratur uniuersus or-

bis et statim ira repleti clamauerunt unumquemque discurretes per ciuitatem. Magna clamatio ephesiorum. Et raptus gaio et aristarco socii pauli contraxerunt eos in theatrum, spectaculum scilicet in quo rei puniebantur. Et cum paulus hoc audiret uellet venire in theatrum non formidans se morti obijcere, diffusum est a quibusdam amicis suis propter conuentus populi. Postquam autem cessauit tumultus, uocatis paulus discipulis exhortatus est eos, et ualefaciens eis profectus est in macedoniam et inde athenas. Ubi cum fuisset tribus mensibus posite sunt ei insidiae a iudeis in syriam nauigaturo, scientibus quod deferret collectas. Olim cum esset uacuus uia tor non propositurus illi insidias. Habuit igitur filium ut reuertens in macedoniam, ut ita uideret insidias. Quaedam enim de sociis eius profecti sunt recta uia. Et precedentes nos dicit lucas sustinuerunt nos troade per circuitum uenientes. Nos pro nauis nauigauimus post dies azymorum philippiis quae prima ciuitas macedoniae, et in quinque diebus uenimus troadem ubi demorati sumus septem diebus. Una autem sabbati cum pendinaremus, disputabat paulus cum eis in crastino profecturus, et praeparat sermonem in media nocte et erant lapades copiose in cenaculo ubi congregati eramus.

De mortuo resuscitato a paulo.

Caplm. C.

Cum sederet qui

Quidam adolescens super fenestram et grauaretur somno cecidit de tertio cenaculo deorsum, et sublatus de terra oblatus est paulo mortuus, et dicebat eum. Ad quem cum descendisset paulus incubuit super eum et complexus eum ait. Nolite turbari. Anima enim ipsius in eo est adhuc. Uocauit autem ut tolleretur desperatione ab eis. Simile uerbo uisus est dominus dicens. Puella non est mortua sed dormit. Et resuscitatus est adolescens et quastantibus et confortatus est. Sic inter praeparationem occurrat occasio curatiois ut ostensione miraculi firmaret doctrina pauli, et ut artius infingeret eorum mentibus memoria magistrum ab eis discessuri. Nos autem ascendentes dicit lucas nauigauimus iassonem ut ibi expectaremus paulum, sic enim disposuerat ipse per terram interim iter facturus. Et cum redisset ad nos, assumpto eo uenimus milerum. Per-